

Perfektum

Tvoření

Perfektum se tvoří pomocí různých znaků napříč konjugacemi. I když u některých konjugací převažuje jeden typ, vždy jsou tam zastoupeny i jiné znaky. Tvary perfekta a tzv. supina je proto nutné se naučit.

1. Znakem -v-:

Velká část sloves 1. a 4. konjugace, ale i u řady jiných sloves, např.:

- *laudō, laudāre, laudāvī, laudātum*
- *dēleō, dēlēre, dēlēvī, dēlētum*
- *petō, petere, petīvī, petītum*
- *audiō, audīre, audīvī, audītum*

2. Znakem -u-:

Většina sloves 2. konjugace, ale i jiná, např.:

- *moneō, monēre, monuī, monitum* „napomínat“; *teneō, tenēre, tenuī, (tentum ve složeninách)* „držet“
- *cōnsulō, cōnsulere, cōnsuluī, cōnsultum* „ptát se na radu“
- *vetō, vetāre, vetuī, vetitum* „zakazovat“

3. Znakem -s-:

Původně to byl tzv. sigmatický aorist. Vyskytuje se zejména u sloves 3. konjugace, ale i u sloves 2. a 4. konjugace. Ve styku se -s- může docházet k hláskovým změnám (*dīcō, ale dīxī; regō, ale rexī; gerō, ale gessī*)

- *scrībō, scrībere, scrīpsī, scrīptum* psát“; *dīcō, dīcere, dīxī, dictum* „říkat“; *trahō, trahere trāxī, tractum* „táhnout“
- *maneō, manēre, mānsī, mānsūm* „setrvávat“
- *sentiō, sentīre, sēnsī, sēnsūm* „cítit“

4. Zdloužením kmenové samohlásky:

- *legō, legere, lēgī, lēctum* „číst“; *agō, agere, ēgī, āctum* „dělat, hnát“; *faciō, facere, fēcī, factum* „dělat“
- *adiuvō, adiuvāre, adiūvī, adiūtum* „pomáhat“

5. Reduplikací:

Pozůstatky původního perfekta, které se tvořilo zdvojením počáteční souhlásky a přidáním vokálu.

- *parcō, parcere, pepercī* „šetřit“; *currō, currere, cucurrī, cursum* (asimilace na -u-) „běžet“; *cadō cadere, cecidī, cāsūrus* „padat“
- *spondeō, spondēre, spondī, spōnsum* „slibovat“

6. Kmen perfektní se rovná kmeni přítomnému:

V praxi to znamená, že tvary od přítomného a perfektního kmene rozeznáme pouze podle koncovek.

Pozor na tvary, které mohou mít více významů, např. *dēfendī* „být bráněn“ (inf. prez. pas.) a zároveň „ubráníl jsem“ (1. os. sg. ind. perf. akt.) nebo *dēfendit* „brání“ i „ubráníl“

- *dēfendō, dēfendere, dēfendī, dēfensum* „bránit“; *statuō, statuere, statuī, statūtum* „stanovit“; *tribuō, tribuere, tribuī, tribūtum* „udělovat“